

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 07 ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ
Напрямок підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)»

Інститут людини

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0867/17
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
«   » _____ 2017 р.

Київ – 2017 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВА З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ**

Напрямок підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)»

Інститут людини

Київ – 2017 рік

Української мова з методикою навчання: роб. навч. прогн. [для студ. напр. підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)»] / уклад. С.Г. Дубовик, К. П. Нечипоренко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 22 с.

Розробники:

Дубовик Світлана Григоріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Нечипоренко Катерина Петрівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол № 1 від 06 вересня 2017 року

Завідувач кафедри початкової освіти

 Г.Л. Бондаренко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017 рік
Педагогічний інститут, 2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань <i>0101 Педагогічна освіта</i>	Обов'язкова навчальна дисципліна	
	Напрямок підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (логопедія)»		
Модулів – 4		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		3-й	
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		5-ий	6-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2	I-й освітній рівень (бакалаврський)	Лекції	
		14 год.	14 год.
		Семінарські	
		8 год.	6 год.
		Практичні	
		6 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		28 год.	28 год.
Модульний контроль: 8 год.			
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є:

- розгляд питань щодо організації процесу навчання української мови в початковій школі, процесу мовної підготовки молодших школярів відповідно до державних і європейських стандартів;
- висвітлення наукових концепцій, розкриття сутності дидактико-методичних понять, методів та технологій сучасного уроку української мови;
- надання допомоги студентам у процесі оволодіння професійною компетентністю, формування особистості майбутнього вчителя, який зорієнтований на особистісний розвиток дитини і потреби сучасної початкової школи.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента;
- оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни;
- усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя;
- розвиток умінь моделювання навчально-виховного процесу уроків навчання грамоти й уроків української мови;
- реалізація виховного потенціалу предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості вчителя;
- формування готовності до творчої активності у професійній діяльності;
- аналіз закономірностей функціонування системи початкової мовної освіти і її складників (навчально-виховний процес, учитель, учень тощо);
- ознайомлення з системою методів, прийомів і засобів навчання української мови в початкових класах; традиційними й інноваційними формами організації навчальної діяльності молодших школярів на уроках вивчення рідної мови;
- розгляд типології уроків української мови й ознайомлення зі структурою різних типів уроків рідної мови в початковій школі;
- вивчення, аналіз та узагальнення досвіду педагогічної діяльності в початковій школі на уроках української мови.

Курс «Методика навчання української мови» спрямований на формування у студентів таких професійних *компетентностей*:

1. Загальні компетентності

1.1. Світоглядна. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, загальнокультурної ерудиції, широкого кола інтересів. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії, значущості для власного розвитку знань методики навчання української мови у початковій школі. Усвідомлення сутності змістових ліній програми «Українська мова. 1-4 класи» та важливості їх реалізації на уроках у початковій школі.

1.2. Громадянська. Розуміння відповідальності перед суспільством і державою за свою професійну діяльність, зокрема в організації навчально-

виховного процесу на уроках української мови в початковій школі. Уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю, поважати Батьківщину, її символіку, традиції, мову.

1.3. Комунікативна. Вміння здійснювати комунікативну взаємодію у підсистемах «учитель-учень», «учитель-учитель», «учитель-батьки» як українською, так і іноземними мовами. Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя. Оприлюднювати та популяризувати власні методичні доробки у вирішенні актуальних педагогічних проблем сучасної методики навчання української мови.

1.4. Інформаційна. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань методики навчання української мови. Здатність до ефективного застосування інформаційних технологій із метою підвищення якості засвоєння знань курсу «Українська мова» учнями молодшого шкільного віку.

1.5. Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Здатність до самостійної професійної діяльності, пов'язаної з вирішенням педагогічних ситуацій на уроках української мови у початковій школі.

1.6. Самоосвітня. Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого педагогічного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

2. Фахові компетентності

2.1. Організаційна. Здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність учнів на уроках української мови у початковій школі, проектувати траєкторії формування ключової комунікативної компетентності молодших школярів.

2.2. Психолого-педагогічна. Володіння базовими знаннями з психології та педагогіки, вміння їх застосовувати на уроках української мови у початковій школі. Здатність враховувати індивідуальні та вікові особливості молодших школярів з метою підвищення рівня засвоєння знань і умінь з курсу «Українська мова» у початковій школі. Готовність до діагностичної діяльності, створення сприятливих умов для особистісно орієнтованої освіти з урахуванням навчальних можливостей і потреб учнів.

2.3. Методична. Застосування базових психолого-педагогічних і методичних знань і умінь для формування в учнів ключової комунікативної компетентності. Здатність до вирішення фахових і методичних завдань. Застосування на практиці професійних умінь і навичок для розв'язання педагогічних ситуацій на уроках української мови у початковій школі.

2.4. Здоров'язбережувальна. Здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я і здоров'я учнів, створювати сприятливе здоров'язберігальне освітнє середовище, дбати про фізичне, психічне і соціальне здоров'я.

2.5. Інтегративна. Здатність і готовність впроваджувати у навчально-виховний процес початкової школи інтегровані уроки, поєднувати знання з різних навчальних предметів для побудови уроку як цілісного творчого

процесу. Впровадження особистісно орієнтованого та діяльнісно-компетентнісного підходів у навчанні початкового курсу української мови.

2.6. Творча. Здатність виконувати функцію фасилітатора. Готовність упроваджувати сучасні освітні технології навчання української мови у початковій школі, кардинально змінювати види діяльності та створювати власне навчально-методичне забезпечення курсу «Українська мова. 1-4 класи» з метою підвищення рівня комунікативної компетентності молодших школярів.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- принципи початкового навчання рідної мови і мовлення;
- методи і прийоми навчання української мови;
- вимоги до сучасного уроку української мови в початковій школі;
- методiku вивчення фонетики і графіки в початковій школі;
- методiku опрацювання лексики в початковій школі;
- методiku засвоєння граматики в початковій школі;
- методiku навчання орфографії в початковій школі.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- виділяти у шкільному підручнику з української мови теоретичний, емпіричний і практичний компоненти навчального матеріалу;
- аналізувати навчально-методичні комплекти (підручники і навчальні посібники) з української мови і методики її навчання в початковій школі й оцінювати їхній зміст із погляду врахування сучасних дидактичних вимог,
- проектувати окремі фрагменти процесу засвоєння мовних знань;
- за заданою темою сформулювати мету уроку;
- за заданою темою обрати тип уроку української мови й описати його основні етапи;
- обирати методи і прийоми залежно від цілі та змісту навчання (типу уроку);
- будувати урок української мови як цілісну, складну, динамічну систему, основними складовими якої є організаційний дидактичний, психологічний, методичний, виховний та санітарно-гігієнічний аспект
- аналізувати урок української мови з позицій реалізації принципів навчання;
- опрацьовувати інформаційні джерела з метою ознайомлення з новітніми технологіями навчання української мови в початковій школі і методикою запровадження їх у системі початкової мовної освіти в навчальних закладах різних типів;
- аналізувати педагогічну діяльність учителів початкової школи на уроках української мови, які є виявом професіоналізму і педагогічної культури.

Програмні результати навчання:

- знання із психології, педагогіки та фахових методик навчання, достатні для успішної діяльності в традиційних сферах застосування;
- уміння ефективно і гнучко використовувати українську мову в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності;
- здатність продемонструвати вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчально-виховному процесі початкової школи;
- уміння робити презентації (усно/письмово), виконувати дослідницькі, експериментальні проекти, курсові дослідження;
- здатність аналізувати навчально-методичні комплекти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до дидактичних вимог;
- здатність розробляти плани-конспекти уроків і виховних заходів для початкової школи, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення, вміння застосовувати сучасні ІКТ;
- здатність оцінювати навчальні досягнення, вихованість і старанність молодших школярів;
- уміння здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси: періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо;
- здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з перспективними педагогічними технологіями і методикою їх упровадження в початковій школі;
- здатність аналізувати перспективний досвід учителів початкової школи для подальшого його творчого використання;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи якості лідерства, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваний результат.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1

Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти

Лекція 1.1. Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти.

Основні поняття: навчання грамоти, лінгвістичні основи, психолого-педагогічні основи, методи навчання грамоти, аналітичні, синтетичні, аналітико-синтетичні методи, буквоскладальний, метод цілих слів.

Основні завдання навчання грамоти: розвиток фонетико-фонематичного слуху, розвиток мовлення, формування читацької навички, формування каліграфічного письма.

Психолого-педагогічні основи: підбір форм, методів і видів роботи із врахуванням психологічних особливостей першокласника (мовлення, мислення, увага, уява, сприймання).

Звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти.

Семінарське заняття 1.1. Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти

Лекція 1.2. Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі.

Основні поняття: види мовлення, усне мовлення, писемне мовлення, мовленнєва діяльність, читання, письмо, говоріння, аудіювання.

Мета курсу української мови. Аналіз програмових вимог щодо розвитку зв'язного мовлення першокласників. Змістові лінії Програми курсу. Мовленнєва діяльність молодшого школяра. Види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо.

Семінарське заняття 1.2. Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі.

Лекція 1.3. Методика навчання каліграфічного письма в першому класі.

Основні поняття: каліграфічне письмо

Семінарське заняття 1.3. Методика навчання каліграфічного письма в першому класі.

Змістовий модуль № 2

Лекція 2.1. Методика уроків читання і письма добукарного періоду.

Основні поняття: добукарний період навчання грамоти, тема, мета і структура уроку, навчальний зміст, види роботи, урок, структура, етапи уроку.

Розвиток усного мовлення першокласників. Практичне ознайомлення зі словом, реченням, текстом. Методика проведення звукової роботи.

Формування аналітико-синтетичної уміння у роботі над текстом, реченням, словом, звуками мовлення. Види роботи з реченням. Методика робіт із предметними та сюжетними малюнками. Види наочності на уроках навчання грамоти.

Практичне заняття 2.1. Методика уроків читання і письма добукарного періоду.

Лекція 2.2. Моделювання уроків навчання грамоти: читання та письма (букварного періоду).

Основні поняття: букварний період навчання грамоти, тема, мета і структура уроку, навчальний зміст, види роботи, урок, структура, етапи уроку.

Завдання букварного періоду: ознайомити із літерами; розвиток зв'язного мовлення, формування навички читання, формування навички письма. Основні граматичні поняття цього періоду; основні знання й уміння, які формуються протягом букварного періоду, спрямовані на формування механіки читання, а пізніше навички.

Упорядкування граматичного ладу мовлення. Методика подачі нової літери.

Практичне заняття 2.2. Моделювання уроків навчання грамоти: читання та письма (букварного періоду).

Лекція 2.3. Структура і методика уроків післябукварного періоду навчання грамоти (2 год.)

Основні поняття: післябукварний період навчання грамоти, тема, мета і структура уроку, навчальний зміст, види роботи, урок, структура, етапи уроку.

Завдання післябукварного періоду: Структура уроку післябукварного періоду. Навчально-методичне забезпечення після букварного періоду.

Інтеграція на уроках навчання грамоти.

Практичне заняття 2.3. Структура і методика уроків післябукварного періоду навчання грамоти

Лекція 2.4. Організація освітнього процесу в початковій школі в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання

Основні поняття: освітній процес, інтегроване навчання, тематично-проектного навчання.

Організація освітнього процесу на уроках навчання грамоти. Особливості інтегрованого тематично-проектного навчання. Тематика проектів для першого класу.

Семінарське заняття 2.1. Організація освітнього процесу в початковій школі в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання.

Змістовий модуль № 3

Теоретичні основи вивчення інтегрованого курсу української мови в початковій школі

Лекція. Принципи інтегрованого навчання української мови в початковій школі (4 год.)

Поняття про принципи навчання української мови. Цілісна система принципів навчання Я.А.Коменського. Теоретичні положення концепції системи принципів навчання К.Д.Ушинського.

Класифікація принципів навчання української мови. Поняття про загальнодидактичні принципи навчання української мови. Поняття про специфічні методичні принципи навчання української мови.

Загальна характеристика дидактичних принципів навчання української мови. Поняття про дидактичні принципи навчання української мови. Принцип науковості. Принцип доступності. Принцип наочності. Принцип систематичності і послідовності. Принцип наступності. Принцип перспективності. Принцип усвідомленості.

Загальна характеристика специфічних методичних принципів навчання української мови. Поняття про специфічні методичні принципи навчання української мови. Принцип уваги до мовної матерії, до розвитку мовних органів. Принцип розуміння мовних значень – лексичних, граматичних, ролі морфем і синтаксичних одиниць. Принцип оцінки виразності мовлення. Принцип розвитку чуття мови. Принцип координації усного і писемного мовлення. Принцип пришвидшення темпу навчання.

Основні поняття теми: принципи інтегрованого навчання української мови, дидактичні принципи навчання української мови, специфічні методичні принципи навчання української мови.

Рекомендована література

основна: [1, 2, 4];

додаткова: [2, 3, 5]

Семінарське заняття 1. Методи і прийоми інтегрованого навчання української мови в початковій школі (4 год.)

Семінарське заняття 2. Активні форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови в початковій школі (2 год.)

Лекції. Інтегрований урок української мови в початковій школі (10 год.)

Види уроків української мови в початковій школі. Урок вивчення фонетичного матеріалу в початковій школі (2 год.). Урок вивчення лексичного

матеріалу в початковій школі (2 год.). Урок вивчення граматичного матеріалу (морфології) в початковій школі (2 год). Урок вивчення граматичного матеріалу (синтаксису) в початковій школі (2 год). Урок вивчення орфографічного матеріалу (морфології) в початковій школі (2 год).

Загальна характеристика уроку української мови в початковій школі.

Основна мета уроку української мови. Навчальна, розвивальна і виховна цілі уроку рідної мови.

Вимоги до уроку української мови в початковій школі. Цілеспрямованість уроку. Структура уроку української мови. Логічна побудова уроку. Система методів, прийомів і форм організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови. Система мовно-мовленнєвих вправ. Розвиток мислення і мовлення на уроках рідної мови.

Формування прийомів логічного мислення (вміння аналізувати, зіставляти, порівнювати, синтезувати, встановлювати спільне і відмінне в аналізованих мовних явищах, узагальнювати, класифікувати, доводити, аргументувати). Виховання вмінь самостійно працювати, набувати знання, користуватися книгою як джерелом знань, орієнтуватися в матеріалі підручника, користуватися довідковим матеріалом.

Самостійна творча робота на уроці української мови. Забезпечення принципу диференційованого навчання, індивідуалізації завдань. Дотримання принципу міжпредметних зв'язків. Забезпечення гігієнічних вимог до організації уроку.

Основні поняття теми: інтегрований урок уроку української мови, мета уроку, цілі уроку, вимоги до уроку рідної мови, види уроків української мови.

Рекомендована література

основна: [1, 2, 4];

додаткова: [5, 6]

Змістовий модуль № 4

Методика вивчення мовного матеріалу в початковій школі у контексті інтегрованого проектно-тематичного навчання

Практичне заняття. Методика вивчення фонетики в початковій школі (2 год.)

Практичні заняття. Методика вивчення лексики в початковій школі (2 год.)

Практичні заняття. Методика вивчення орфографії в початковій школі (2 год.)

Практичні заняття. Методика вивчення граматики в початковій школі (2 год.)

3. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Денна форма						Усього
		у тому числі						
Усього	Лекцій	Семинарських	Практичних	С. р.	МКР	Усього		
Змістовий модуль 1.								
Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти								
1	Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти	6	2	2		2		
2	Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі	6	2	2		2		
3	Методика навчання каліграфічного письма в першому класі	8	2	2		4		
Разом за модуль 1		20	6	6	-	8	2	22
Змістовий модуль 2								
Особливості методики і структури уроків читання і письма у першому класі								
4	Методика уроків читання і письма добукварного періоду	9	2		2	5		
5	Моделювання уроків навчання грамоти: читання та письма (букварного періоду).	9	2		2	5		
6	Структура і методика уроків післябукварного періоду навчання грамоти	9	2		2	5		
7	Організація освітнього процесу в початковій школі в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання	9	2	2		5		
Разом за модуль 2		36	8	2	6	20	2	38
Разом за навчальним планом		56	14	8	6	28	4	60

Змістовий модуль III Теоретичні основи вивчення курсу української мови в початковій школі								
1	Принципи інтегрованого навчання рідної мови і мовлення	6	4			2		
2	Методи і прийоми інтегрованого навчання української мови в початковій школі	6		4		2		
3	Активні форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови	4		2		2		
4	Інтегрований урок української мови в початковій школі	12	10			2		
Разом за навчальним планом		28	14	6	-	8	2	30
Змістовий модуль IV Методика вивчення мовного матеріалу в початковій школі у контексті інтегрованого проектно-тематичного навчання								
5	Методика вивчення фонетики в початковій школі	7				2	5	
6	Методика вивчення лексики в початковій школі	7				2	5	
7	Методика вивчення орфографії в початковій школі	7				2	5	
8	Методика вивчення граматики в початковій школі	7				2	5	
Разом за навчальним планом		28	-	-		8	20	2
Іспит		30						
Разом за чотири модулі		142	28	14		14	56	8
								150

Теми семінарських і практичних занять

Змістові модулі № 1-2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти	2
2	Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі	2
3	Методика навчання каліграфічного письма в першому класі	2
4	Методика уроків читання і письма добуқварного періоду	2
5	Модельовання уроків навчання грамоти: читання та письма (буқварного періоду).	2
6	Структура і методика уроків післябуқварного періоду навчання грамоти	2
7	Організація освітнього процесу в початковій школі в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання	2

Змістові модулі № 3-4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи і прийоми інтегрованого навчання української мови в початковій школі	4
2	Активні форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови	2
3	Методика вивчення фонетики в початковій школі	2
4-5	Методика вивчення лексики в початковій школі	2
6-7	Методика вивчення орфографії в початковій школі	2
8-9	Методика вивчення граматики в початковій школі	2

Самостійна робота
Змістовий модуль № 1
Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання
грамоти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання грамоти	2	5
2	Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі	2	5
3	Методика навчання каліграфічного письма в першому класі	4	5
	Разом	8 год.	15 б.

Змістовий модуль 2
Особливості методики і структури уроків читання і письма у
першому класі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Методика уроків читання і письма добукварного періоду	5	5
2	Моделювання уроків навчання грамоти: читання та письма (букварного періоду).	5	5
3	Структура і методика уроків післябукварного періоду навчання грамоти	5	5
4	Організація освітнього процесу в початковій школі в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання	5	5
	Разом	20 год.	20 б.
	Разом за модулі 1-2	28 год.	35 б.

Змістові модулі № 3-4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Принципи інтегрованого навчання української мови в початковій школі	2	5
2	Методи і прийоми інтегрованого навчання української мови в початковій школі	2	5
3	Активні форми організації навчальної	2	5

	діяльності учнів на уроках української мови		
4	Інтегрований урок української мови в початковій школі	2	5
5	Методика вивчення фонетики в початковій школі	5	5
6	Методика вивчення лексики в початковій школі	5	5
7	Методика вивчення орфографії в початковій школі	5	5
8	Методика вивчення граматики в початковій школі	5	5
	Разом	28 год.	40 б.

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•*Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, комбінована) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•*Практичні*: вправи, моделювання фрагментів та цілісних уроків, виготовлення наочних посібників.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Тестовий контроль, модульні контрольні роботи, графічні види, ІНДЗ, самооцінка і самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														Мак сум а балів	Екза мен	Сум а						
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV									
Бали за модуль	76 б.			93 б.				85 б.					89 б.				343					
Лекції	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		14						
Семінарські заняття	11	11	11		11			11		11		11			77							
Практичні Заняття				11		11		11					11	11	11	11	77					
Сам. робота	5	5	5	5	5	5	5	5		5		5		5		5	5	5	5	75		
МКР	25			25				25					25				100					
343:60=5.72 РК – 5.72															40	100						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90-100 балів	«Відмінно»
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82-89 балів	«добре»
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74 балів	«задовільно»
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35-59 балів	«незадовільно»
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34 балів	

10. Методичне забезпечення курсу

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
  - ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
  - ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Методика навчання української мови»;
  - ✓ Відеозаписи уроків;
  - ✓ Набір дидактичного матеріалу для проведення практичних занять.

11. Рекомендована література ЗМ 1

Основна

1. Вашуленко М. С. Буквар : підруч. для 1 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Освіта, 2012. – 152 с. Режим доступу: <http://pidruchnyk.com.ua/35-bukvar-vashulenko-1-klas.html>
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
2. Захарійчук М. Д. Буквар : підруч. для 1 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко. – К. : Грамота, 2012. – 176 с.
3. Захарійчук М. Д. Українська мова. 1 клас : післябукварна частина : навч. посіб. / М. Д. Захарійчук. – К. : Грамота, 2012. Режим доступу: <http://pidruchnyk.com.ua/11-bukvar-zaharychuk-naumenko-1-klas.html>
4. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
5. Навчальні програми для загальноосвітніх закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи (2016). Режим доступу: <http://osvita.ua/school/program/8793/>
6. Проект Державного стандарту початкової загальної освіти (2017). Режим доступу: <http://mon.gov.ua/citizens/zv%E2%80%99yazki-z-gromadskisty/konsultacziyi-z-gromadskisty/gromadske-obgovorennya-2017.html>
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник для студентів пед. фак. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.

Додаткова

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод. посіб. / М. С. Вашуленко. – К. : Освіта, 2006. – 268 с.
2. Захарійчук М. Д. Зошит з письма. №1, № 2 / М. Д. Захарійчук. – К. : Грамота, 2012.
3. Захарійчук М. Д. Книжка для вчителя. Методика роботи за «Букварем» Захарійчук М. Д., Науменко В. О: метод. Посібник / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко. – К. : Грамота, 2012. – 240 с.
4. Захарійчук М. Д. Особливості навчального змісту нового «Букваря» (автори М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко) / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко // Початкова освіта. – 2012. – № 33 – 34. – С. 2-6.
5. Захарійчук М. Д. Текстоцентричний підхід до навчання української мови / М. Д. Захарійчук // Учитель початкової школи. – 2013. – № 4. – С.9-13.
6. Методика викладання української мови : навч. посібник / С. І. Дорошенко, М. С. Вашуленко, О. І. Мельничайко та ін.; За ред. С. І. Дорошенка. – 2-е вид., перероб. і допов. – К. : Вища шк., 1992. – 398 с.
7. Моргун В.Ф. Психологічні чинники розвитку мислення особистості в умовах інтегрованого навчання // Технології інтеграції змісту освіти / за ред. В.Р. Ільченко. – Полтава: НМЦ ІЗО, 2002. – Вип. 1. – С.102 – 116.

- з Читання та Української мови в післябукварний період.: метод. Посібник / В. О. Науменко, М. Д. Захарійчук, – К. : Грамота, 2012. – 240 с.
8. Ганул О. Диференціація навчання (з досвіду роботи) / О. Ганул // Початкова школа. – 2000. – № 10. – С. 24 - 27.

Рекомендована література ЗМ 2-3

Основна

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод. посіб. / М. С. Вашуленко. – К. : Освіта, 2014. – 268 с.
2. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2016. – 364 с.
3. Навчальні програми середньої загальноосвітньої школи. – К. : Видавничий Дім «Освіта», 2016. – 429 с.
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для студентів пед. фак. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 416 с.
5. Тоцька Н. І. Фонетика української мови та її вивчення в початкових класах / Н. І. Тоцька. – К. : Рад. шк. – 2014. – 176 с.

Додаткова

1. Бадер В.І. Розвиток зв'язного мовлення молодших школярів / В.І. Бадер. – К. : 2007. – 272 с.
2. Вашуленко М.С. Орфоепія і орфографія в 1 – 3 класах / М. С. Вашуленко. – К. : Рад. шк., 2012. – 103 с.
3. Вашуленко М.С. Удосконалення змісту і методики навчання рідної мови в 1-4 класах / М.С. Вашуленко. – К. : Рад. школа, 2011. – 35 с.
4. Гудзик І. П. Аудіювання українською мовою: посіб. / І. П. Гудзик. – К. : Педагогічна думка, 2003. – 144 с.
5. Мацько Л.І. Українська мова як засіб формування національної свідомості / Л.І. Мацько // Українська мова як державна в Україні : зб. матеріалів. – К. : 2016. – С.74–82.
6. Методика викладання української мови: навч. посібник / С. І. Дорошенко, М. С. Вашуленко, О. І. Мельничайко та ін.; за ред. С. І. Дорошенка. – 2-е вид. перероб. і допов. – К. : Вища шк., 2010. – 398 с.
7. Пономарьова К. І. Формування в молодших школярів умінь будувати зв'язні висловлювання / К.І. Пономарьова // Поч. школа. – 2013. – № 11. – С.29–33.

**Навчально-методична карта дисципліни
«Методика навчання української мови»**

Разом 150 години: 28 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, 14 год. – практичні заняття, 8 год. – модульний контроль, 56 год. – сам. робота,
30 год. – іспит.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV			
Кіл-сть балів за модуль	157 б.			43 б.									
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8-9	10-14				
Теми лекцій	Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання граматики Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі	Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі	Методика навчання каліграфічного письма в першому класі	Методика уроків читання і письма добукварного періоду	Моделювання уроків навчання граматики: читання та письма (букварного періоду).	Структура і методика уроків післябукварного періоду навчання граматики	Організація освітнього процесу в початковій школі в умовах	Принципи інтегрованого навчання рідної мови і мовлення	Інтегрований урок української мови в початковій школі				
Семінарські й практичні заняття	1	2	3	4	5	6	7	8-9	10	11	12	13	14
Теми семінарських практичних занять	Психолого-педагогічні і лінгвістичні основи методики навчання граматики Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі	Основні види мовлення (усного і писемного) у молодших школярів на сучасному етапі	Методика навчання каліграфічного письма в першому класі	Методика уроків читання і письма добукварного періоду	Моделювання уроків навчання граматики: читання та письма (букварного періоду).	Структура і методика уроків післябукварного періоду навчання граматики	Організація освітнього процесу в початковій школі в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання	Методи і прийоми інтегрованого навчання української мови в початковій школі	Активні форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови	Методика вивчення фонетики в початковій школі	Методика вивчення лексики в початковій школі	Методика вивчення орфографії в початковій школі	Методика вивчення граматики в початковій школі
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю	МКР №1 (25 балів)			МКР №2 (25 балів)				МКР №3 (25 балів)		МКР №4 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)												
Загальна кількість балів	Відв. лекцій – 14 б., сем. – 7 б., роб. на сем. - 70 б., МКР – 100 б., практ. зан. - 77 б., сам. роб. – 75 б., екзамен – 40 б. Разом - 343 балів. Коефіцієнт – 5.72												

